

QORTI ĊIVILI PRIM' AWLA

**ONOR IMHALLEF
DR FRANCESCO DEPASQUALE
LL.D. LL.M. (IMLI)**

**Seduta ta' nhar it-Tlieta
Erbgha (4) ta' Ottubru 2022**

Rikors Numru 998/2017 FDP

Fl-ismijiet

G.P. Borg Holdings Limited (C 66564)

Vs

Liftman Malta Limited (C 74256) u permezz ta' digriet moghti fl-4 ta' Marzu 2020, ġie kjamat in kawża Jason Galea personalment.

Il-Qorti:-

1. Rat ir-rikors tar-rikorrenti datat 31 ta' Ottubru 2017, li permezz tiegħu is-soċjeta' rikorrenti talbet is-segweni:
  1. *Illi s-soċjeta' attriċi tat appalt lis-soċjeta' konvenuta sabiex tippovdi u tistalla lift f'Palazzo Consiglia, 102, St. Ursola Street, Valletta u dan kif jirriżulta mill-anness kuntratt (Dok A) versu l-prezz ta' €54,000.*
  2. *Illi l-lift in kwistjoni ġie installat u mħallas kważi kollu.*
  3. *Illi pero dan il-lift ma ġiex installat skont is-sengħa u l-arti kif ser jirriżulta waqt is-smiġħ u t-trattazzjoni ta' din il-kawża. Fil-fatt minn kif twaħħal beda jaħdem hażin.*

4. *Illi minhabba f'dan kollu u nonostante korrispondenza varja s-soċjeta' konvenuta naqset li tirrimedja bil-konsegwenza illi s-soċjeta' attriċi kellha taqalghu u tingagga lil terzi biex jinstallaw lift ieħor.*
5. *Illi l-esponent jiddikjara illi jaf b'dawn il-fatti personalment.*

Għaldaqstant is-soċjeta' attriċi titlob umilment li din l-Onorabli Qorti joghġobha:

1. *Tiddikjara li s-soċjeta' konvenuta ma eżegwietx skond is-sengħa u l-arti x-xogħol ta' konsenja u stallazzjoni ta' lift f'Palazzo Consiglia, 102, St. Ursola Street, Valletta.*
2. *Tillikwida d-danni sofferti mill-atturi okkorrendo bl-opra ta' periti nominandi.*
3. *Tikkundanna lis-soċjeta' konvenuta tħallas id-danni hekk likwidati.*

Bl-ispejjeż, inklużi dawk ta' mandat ta' sekwestru ppreżentat kontestwalment u l-ittra uffijjali tat-13 ta' Jannar 2016, l-imghax, u l-konvenuti in subizzjoni.

2. **Rat illi fis-7 ta' Frar 2018 is-soċjeta' Liftman Malta Limited irrispondiet għal dak mitlub billi qajmet is-segwenti difiżi:**

1. *Illi fl-ewwel lok, is-soċjeta' konvenuta Liftman Malta Ltd ma hiex il-leġittimu kontradittur u dan peress illi qatt ma kellha ebda relazzjoni ġuridika mas-soċjeta' attriċi GP Borg Ltd, stante illi hija qatt ma għamlet ebda forma ta' negozju magħha u dan kif se jiġi pruvat aħjar fil-mori ta' dawn il-proċeduri, mis-smiġħ tal-provi prodotti;*
2. *Illi fil fatt is-soċjeta' Liftman Malta Ltd, kienet għadha anqas giet imwaqqfa u kostitwita fil-perjodu meta gie nstallat il-lift in kwistjoni;*
3. *Illi konsegwentement is-soċjeta' konvenuta għandha tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju u ma għandhiex tbatl l-ispejjeż ta' din l-istanza;*
4. *Illi inoltre, u dan fil-mertu jiġi ulterjorment sottomess. u dan mingħajr preġudizzju għas-suespos. illi in ogni caso it-talbiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u dan stante' illi l-lift in kwistjoni kien installat skont is-sengħa u l-arti;*
5. *Illi fil fatt, kwalunkwe' ħsarat li seta' soffra l-lift in kwistjoni, kien biss minhabba l-fatt illi s-soċjeta' attriċi ma bdiex topera l-lift kif suppost u skond l-istruzzjonijiet mogħtija lilha;*
6. *Illi in oltre, kwalunkwe problemi li setgħu rriżultaw fl-istess lift, kienu kaġun, u cioè tort tas-soċjeta' attriċi stess, li minkejja struzzjonijiet ċari mogħtija lilha anke f'dan ir-rigward, hija qatt ma għamlet l-ilqugh neċessarji, bil-konsegwenza il-lift kien espost għall-elementi kollha tan-natura u saħansitra kien qiegħed ikun overloaded bil-passiġġiera;*

Salv eċċezzjonijiet ulterjuri, jekk ikun il-każ; bl-ispejjeż kontra l-istess soċjeta' attriċi.

3. Rat illi fl-4 ta' Marzu 2020 gie kjamat in kawża Jason Galea, fuq talba tas-soċjeta' rikorrenti.
  4. Rat illi fid-9 ta' Ġunju 2020 Jason Galea irrisponda għal dak mitlub billi qajjem is-segwent:
1. *Illi permezz ta' digriet datat 4 ta' Marzu 2020 l-esponenti gie kjamat in kawża;*
  2. *Illi huwa jirrispingi bil-qawwa kollha li hemm xi responsabbilta' da parti tiegħu ai rigward t-talbiet li qed tipprova tivvanta s-soċjeta' rikorrenti;*
  3. *Illi konsegwentement huwa umilment jissottometti illi l-fatti li qed tibbaża l-kawża tagħha s-soċjetà attriċi huma infondanti fil-fatt u fid-dritt;*
  4. *Illi l-ħsarat li qed tallega li saru fuq il-lift is-soċjetà' attriċi żgur ma sarux da parti tal-esponenti, iżda dejjem jekk saru, graw kaġun ta' nuqqas ta' tharis ta' struzzjonijiet mogħtija mill-esponenti u senjatament li l-lift gie espost għall-elementi tan-natura u l-piż esaġerat li kien qiegħed jitgħabba bih;*
  5. *Salv eċċezzjonijiet oħra.*

Provi:

5. Rat id-dokumentazzjoni eżebita mir-rikors promotur, ossija il-kuntratt ta' bejgħ u installazzjoni ta' lift datat 13 ta' Novembru 2015 (fol 4).
6. Rat l-affidavit ta' **Conrad Borg**, rappreżentant tas-soċjeta' rikorrenti, ippreżentat fis-16 ta' Mejju (fol 29) flimkien ma' dokumentazzjoni (fol 34 sa 77).
7. Rat l-affidavit ta' **Robert Borg Millo**, Manager tal-Hotel Palazzo Consiglia, ippreżentat fis-16 ta' Mejju 2018 (fol 78).
8. Rat ix-xhieda ta' **Jason Borg**, shareholder tas-soċjeta' rikorrenti u mogħtija fis-16 ta' Mejju 2018 (fol 80).
9. Rat l-affidavit ta' **Diane Buttigieg**, Direttur tas-soċjeta' rikorrenti, ippreżentat fl-4 ta' Ottubru 2018 (fol 86).
10. Rat l-affidavit ta' **Rhea Poblete Zapata**, impjegata ġewwa l-Hotel Palazzo Consiglia, ippreżentat fl-4 ta' Ottubru 2018 (fol 92).
11. Rat li fl-4 ta' Marzu 2020, is-soċjeta' rikorrenti dikjarat illi m'għandhiex aktar provi x'tippreżenta.
12. Semgħet ix-xhieda ta' **Erica Galea**, Direttur tas-soċjeta' intimata Liftman Malta Limited mogħtija fit-12 ta' Jannar 2021 (fol 119) u rat id-dokumentazzjoni minnha eżebiti (fol 136-196).

13. Semgħet ix-xhieda ta' **Jason Galea** mogħtija fit-3 ta' Marzu 2021 (fol 198) u rat id-dokumentazzjoni minnu eżebita (fol 207 sa 212).
14. Rat li fil-5 ta' Mejju l-Qorti qieset illi l-intimati ma kellhomx aktar provi x'jipprezentaw.
15. Rat illi fit-13 ta' Lulju 2021, is-soċjeta' rikorrenti għarrfet li riedet tirregola ruħha dwar jekk kellhiex kontro eżamijiet x'tagħmel.
16. Rat illi fis-17 ta' Marzu 2022, il-partijiet qablu illi ma kienx hemm kontro eżamijiet x'isiru w il-kawża tħalliet għas-sottomissjonijiet finali.
17. Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tas-soċjeta' rikorrenti ipprezentata fit-2 ta' Ġunju 2022 (fol 217).
18. Rat illi fit-2 ta' Ġunju 2022, il-Qorti ddiferiet il-kawża għas-sentenza b'dan illi l-intimati kellhom xahrejn sabiex jipprezentaw is-sottomissjonijiet tagħhom.
19. Rat illi s-sottomissjonijiet intimati daħlu fis 27 ta' Settembru 2022.

Fatti tal-każ

20. Jirrizulta li s-soċjeta' rikorrenti hija propratarja ta' Hotel ġewwa l-Belt Valletta bl-isem ta' Palazzo Consiglia, f' St Ursula Street.
21. Jirrizulta illi, waqt li s-soċjeta' rikorrenti kienet qed tagħmel xogħolijiet ta' ristrutturar tal-fond sabiex jinfetaħ bħala Hotel, f'Mejju 2016, id-Direttur tas-soċjeta' rikorrenti Conrad Borg kien inkariga lil Jason Galea għan-nom ta' Liftman Malta sabiex jiġi installat lift fil-lukanda Palazzo Consiglia u dan versu l-prezz ta' €54,000.
22. Jirrizulta illi fit-13 ta' Novembru 2015, sar ftehim ta' “delivery and installation” fil-Hotel u sussegwentement, l-intimati pprocedew sabiex jinstallaw il-lift f'Mejju 2016.
23. Jirrizulta, madanakollu, li sa mill-bidu nett, il-lift ma bediex jaħdem sew, fejn regolarment kien jieqaf u okkazzjonalment jeħel bin-nies ġewwa fih, jagħmel ħafna storbu u jikkawża ħafna inkonvenjent lir-residenti tal-Hotel. Għalkemm Jason Galea ipprova jirrimedja għal tali problemi, d-diffikultajiet u l-ilmenti varji baqgħu hemm, u l-lift kompli jieqaf regolarment u johloq inkonvenjent kbir.
24. Jirrizulta illi saħansitra, darba minnhom kellhom jiġu tas-Civil Protection sabiex joħorġu n-nies minn ġewwa l-lift għax ma setgħux jinħarġu mod ieħor.

25. Minkejja varji wegħdjet u tentattivi ta' Jason Galea, is-sitwazzjoni qatt ma giet rimedjata.
26. Eventwalment, peress li l-lift ma g'ix rimedjat w kien qiegħed johloq inkonvenjent kbir u telf ta' xogħol, is-soċjeta' rikorrenti ipproċediet biex ingaġġat lil ditta oħra sabiex taqla' dan il-lift u jiġi nstallat lift ieħor fil-lukanda imsemmija.

L-ewwel eċċezzjoni preliminari.

27. Gie eċċepit preliminarjament, li s-soċjeta' Liftman Malta Limited mhijiex il-leġittimu kontradittur stante li ma kellhiex relazzjoni ġuridika mas-soċjeta' rikorrenti. Inoltre, gie eċċepit li Liftman Malta Limited kienet għadha lanqas imwaqqfa u kostitwita fil-perjodu meta gie installat il-lift in kwistjoni.
28. Jidher, madanakollu, evidenti li Conrad Borg, in rappreżentanza tas-soċjeta' rikorrenti, kien jikkomunika ma' Jason Galea, Direttur ta' Liftman Malta Limited, u dana jidher ukoll mill-korrispondenza ta' email a fol 207 tal-proċess.
29. Madankollu, jiġi puntwalizzat, li meta gie ffirmat il-kuntratt bejn il-kontendenti fit-13 ta' Novemru 2015, Dok A, eżebit a fol 4 tal-proċess, dan sar fuq letterhead ta' Liftman Malta. Inoltre, issir referenza għal Dok CB 8 a fol 57 tal-proċess, meta sar il-ħlas dan sar fuq letterhead ta' Liftman Malta.
30. Mill-banda l-oħra, s-soċjeta' intimata setgħet faċilment tissostanza tali difiża billi tressaq kopja tal-Memorandum and Articles of Association tagħha stess, fejn jkun jirriżulta ċar meta attwalment giet iffurmata din il-kumpanija – hija naqqset milli tippreżenta tali prova bażika, w għalhekk naqqset milli tissustanzja dak minnha allegat.
31. Għalhekk, dak sostnut mis-soċjeta' intimata fl-eċċezzjonijiet, li Liftman Malta Limited kienet għadha lanqas imwaqqfa u kostitwita ma g'ix sostanzjat bil-provi. Anzi, kuntrarjament jidher li l-ħlas sar lil Liftman Malta Limited u mhux lil Jason Galea personalment.
32. Għalhekk tiċħad l-ewwel eċċezzjoni preliminari tas-soċjeta' intimata Liftman Malta Limited.

Kunsiderazzjonijiet fil-mertu

33. Permezz tal-każ odjern, is-soċjeta' rikorrenti qed titlob li jiġi dikjarat li s-soċjeta' konvenuta u / jew l-intimat k'jamat in kawża, ma eżegwiex ix-xogħol b'referenza għall-installar tal-lift f'Palazzo Consiglia 102, St Ursola Street Valletta, skont is-sengħa u l-arti. Konsegwentement, qed jintalab li jiġu likwidati d-danni sofferti mis-soċjeta' rikorrenti.

34. Is-soċjeta' intimata Liftman Malta Limited, eċċepiet fil-meritu li t-talbiet tas-soċjeta' attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-lift in kwistjoni kien installat skont is-sengħa u l-arti, u kwalunkwe ħsarat fil-lift kien biss minħabba l-fatt li s-soċjeta' rikorrenti ma operatx il-lift kif suppost skont l-istruzzjonijiet mogħtija, u m'għamilx l-ilqugh neċessarju b'konsegwenza li l-lift kien espost għall-elementi tan-natura.
35. Min-naħa tiegħu, Jason Galea, meta kġamat in kawża, sostna li m'hemmx responsabbiltà da parti tiegħu, u l-allagati ħsarat fil-lift, saru kaġun ta' nuqqas ta' tharis fl-istruzzjonijiet mogħtija minnu.
36. Is-soċjeta' rikorrenti tikkontendi li għalkemm il-kuntratt iffirmit bejn il-partijiet Dok A, a fol 4 tal-proċess, huwa indikat bħala 'contract of sale', dan kien fil-fatt, kuntratt ta' appalt bejn il-kontendenti, bir-riżultat li dak li għandu jiġi mistharreġ huwa l-obbligazzjoni prinċipali *di fare* aktar milli l-obbligazzjoni *di dare*.
37. Is-soċjeta' rikorrenti tishaq illi l-azzjoni bbażata fuq l-artikolu 1640 tal-Kodiċi Ċivili.
38. Finalment, saħqet illi l-lift mertu ta' dan il-każ, ġie nstallat bl-ispeċifikazzjonijiet maqbula biex jopera f'lukanda lussuza, b'hekk l-obbligazzjoni prinċipali hija waħda ta' xogħol mhux ta' kunsinna ta' oġġett standard. Konsegwentement, ir-regoli ta' appalt għandhom japplikaw.
39. Mill-banda l-oħra, l-intimati saħqu li l-kuntratt kien unikament wieħed ta' bejgħ u mhux ta' appalt.
40. Il-Qorti, hawnhekk tirrileva illi, minn ħarsa tal-kuntratt eżebit a fol 4 tal-proċess jidher manifestament ċar, li dan il-kuntratt ma kienx **BISS** dwar kunsinna ta' oġġett, iżda, kif jidher ċar fl-ewwel paġna, huwa kuntratt ta' '*Delivery and Installation*' ta' lift.
41. Dana jagħti x'jifhem illi il-kuntratt ma kienx biss wieħed ta' bejgħ ta' lift, iżda kien jinkludi wkoll fih ix-xogħol kollu neċessarju rikjest għall-installazzjoni tal-lift. Il-Qorti tosserva illi bl-ebda mod ma jista' jingħad li kellu jsir biss il-kunsinna tal-imsemmi lift, kif donnhom jagħtu x'jifhem l-intimati.
42. Huwa ċar li, mal-kunsinna, il-lift kellu jitwaħħal u jibda jopera u jaħdem kif suppost biex jaqdi l-bżonnijiet u l-eżiġenzi fil-lukanda imsemmija f'Palazzo Consiglia. Dan joħroġ b'mod ċar, mill-klawsoli kollha indikati 1 a) sa 1 g).
43. Għaldaqstant, jibda biex jingħad, li indubbjament, il-każ odjern jitratta kuntratt ta' appalt bejn il-kontendenti, liema kuntratt ta' appalt kien jikkonsisti f' akkwist u f'installazzjoni ta' lift f'Palazzo Consiglia, 102, St.

Ursola Street, Valletta. Jirriżulta mill-provi u mill-atti tal-każ li malli twaħħal il-lift, beda jagħti problemi u ma bediex jaħdem sew.

44. Għalkemm jidher, li Jason Galea ipprova jirrimedja s-sitwazzjoni billi anke biddel sensors tal-lift, u rranġa l-bibien tal-lift, iżda l-lift baqa' ma jaħdimx sew. Irriżulta sussegwentemmet li l-lift mertu ta' din il-vertenza tneħħa mis-soċjeta' rikorrenti minħabba fil-problemi kbar illi kienet qed tiffaċċja u s-soċjeta' rikorrenti inkarigat kumpanija oħra sabiex tinstalla lift ieħor fl-istess Palazzo Consiglia.
45. Din il-Qorti tosserva li, f'dan il-każ, ma setax jiġi nkarigat Perit Tekniku mill-Qorti peress li meta ġie istitwit dan il-każ, il-lift mertu ta' din il-vertenza ma kienx għadu fil-lok fejn twaħħal fil-lukanda, iżda tneħħa mill-istess soċjeta' rikorrenti sabiex twaħħal lift ieħor ġdid. Għaldaqstant, fil-karenza tal-oġġett mertu tal-każ odjern, ma setax jitqabbd Perit Tekniku sabiex jirrelata dwar il-fatti u ċirkostanzi tekniċi involuti fl-appalt in kwistjoni.
46. Ġie sostnut ukoll fis-sottomissjonijiet, li jinkombi fuq l-appaltatarju li jippresta xogħol idoneju u adattat li jaqdi l-funzjonijiet li għalih ikun sar l-appalt. Minbarra hekk, ġie sottomess ukoll, li l-appaltatur għandu l-obbligu li jieqaf mill-inkarigu mogħti lilu jekk jara li x-xogħol qed isir b'mod ħazin. Dan għaliex l-appaltatur fl-*obbligazione di fare*, għandu jagħmel ix-xogħol b'diligenza ta' *bonus paterfamilias*. Fin-nuqqas ta' dan ikun responsabbli għad-dannu. Fil-fatt, ġie sostnut li l-appaltatur huwa preżunt ħati jekk vizzji jew difetti jimmanifestaw ruħhom. Għalhekk, is-soċjeta' rikorrenti kellha kull dritt tippretendi li x-xogħol isir skont is-sengħa u l-arti.
47. Fil-fatt, dwar l-obbligi tal-appaltatur il-ġurisprudenza nostrana taqbel li l-appaltatur mhux biss għandu jeżegwixxi x-xogħol mertu tal-appalt, iżda għandu jassikura wkoll li dak ix-xogħol ikun jiswa kemm għal dak li hija bonta' kif ukoll dik li hija adattabilita' għall-użu li għalih l-appaltant ikun għamel l-ordni. Għalhekk jekk hu jagħmel ix-xogħol ħazin, lanqas ma huwa eskluż mir-responsabbilita' minħabba li hu jkun qagħad għal dak li ried il-kommittent (Kollez. Vol. XL PI p485). Jinkombi fuqu b'dover 'di resistere ad ordine che egli vedesse pregiudizievole alla solidità' e contrarii alle buone regole dell'arte (Kollez. Vol. XXV PI p727). (Ara **Joe u Antonella Xerri vs Caruana & Cini Company Limited** (185/1999/1) deċiża mill-Qorti tal-Appell fid-19 ta' April 2012.
48. Fis-sentenza **Joseph Schembri vs Emanuel Caruana** (534/1993) deċiża mill-Prim' Awla Qorti Ċivili fid-9 ta' Ottubru 2003, saret referenza għall-każ Mallia vs Fonk deċiża fl-24 ta' Jannar 1975 fejn ingħad:

“L-imprenditur hu tenut jeżegwixxi l-kuntratt mhux kif jidhirlu hu imma ‘bene e a regola d’arte secondo i patti stabiliti’, u fejn ma hemmx patti espresso, l-eżekuzzjoni għandha ssir skont l-

intenzjoni tal-partijiet li żgur li ma kinitx li kellu jingħata xogħol ħazin.”

49. Fis-sentenza **Pierre Darmanin vs Moira u Christopher konjuġi Agius** (323/2002/1) deċiża mill-Qorti tal-Appell fis-6 ta’ Ottubru 2004, ġew enunċjati il-prinċipji dwar appalt:

“Bħala l-ewwel prinċipji huwa dottrinalment u ġurisprudenzjalment riċevut illi l-appaltatur għandu l-obbligu li jeżegwixxi x-xogħol lilo kommess fis-sens li huwa għandu l-obbligu wkoll li jara li dan ix-xogħol ikun sejjer isir utilment u mhux b’mod li l-quddiem juri difetti. L’imprenditore ha l-obbligo di eseguire bene l-opera commessagli, secondo i dettami dell’arte sua, e deve prestare almeno una capacita` ordinaria. (Kollez Vol XXVII pI p373). Dan fis-sens li hu “għandu jiggarrantixxi l-bonta` tax-xogħol tiegħu” (Kollez Vol XL PI p485).

L-appaltatur li jeżegwixxi ħazin ix-xogħol li jiffirma l-oġġett ta’ l-appalt huwa responsabbli għad-dannu kollu li jiġi minn dik l-eżekuzzjoni ħazina (Kollez. Vol. XXXVII pIII p883). Għax kif jinsab ritenut ukoll “f’każ bħal dan hu għandu mill-ewwel ma jagħmilx ix-xogħol jew ikollu jirrispondi għad-difetti li jiġu l-quddiem.” (Mario Blackman vs Carmelo Farrugia et noe, Appell Kummerċjali deċiż fis-27 ta’ Marzu 1972).

50. Dan sopraċitat huwa sinifikanti ħafna għall-vertenza odjerna. Fil-fatt, meta applikati dawn il-prinċipji għall-fattispeċje tal-każ in eżami, jidher li malli ġie nstallat il-lift beda joħloq il-problemi u ma bediex jaħdem sew.
51. Jirriżulta mill-provi, li qabel ma daħlu fil-ftehim, Jason Galea kien mar fuq il-post fejn kien intenzjonat jiġi nstallat il-lift, u ħa d-dettalji kollha meħtieġa biex ikun jista’ jikkonkludi l-ftehim u jinstalla l-lift.
52. Jirriżulta, iżda, illi malli tqiegħed u nxtegħel il-lift beda jagħmel ħafna storbju. Dan il-fatt ikkonfermah fl-affidavit tiegħu Conrad Borg, id-Direttur tas-soċjeta’ rikorrenti. Dan jinsab korroborat fix-xhieda ta’ Rhea Poblete Zapata, impjegata sabiex tattendi l-kmamar tal-hotel. Inoltre` Conrad Borg kompli jispjega li dan il-lift beda jagħti aktar problemi, bħal jieqaf f’sular ħazin. Jidher mill-provi li kien sar setting tal-bibien tal-lift sussegwentement għall-ilment, iżda s-sitwazzjoni ma ġietx rimedjata. Meta għamlet ix-xita, il-lift installat kien waqaf jopera. Jidher, li dejjem tressqu l-ilmenti lil Jason Galea. Jason Galea kien hemmhekk wieġeb li dak il-lift partikolari ma kienx adattat għal barra u kienet saret tinda fil-‘courtyard’ fejn kien installat il-lift. Prova li saret din it-tinda jidher fir-ritratti eżebiti a fol 58 tal-proċess. Madankollu jidher, li minkejja li saret din it-tinda, il-lift baqa’ joħloq l-istess problemi. Inoltre`, jirriżulta wkoll, mill-provi, speċifikament mix-xhieda

- ta' Conrad Borg, li l-lift kien qed johloq problem tekniċi oħra, bħal li f'okkażjonijiet jibda jdoqq l-alarm tal-lift waħdu.
53. Jiġi puntwalizzat ukoll, li jirriżulta mix-xhieda ta' Jason Borg, shareholder tas-soċjeta' rikorrenti, li meta Jason Galea kien installa l-lift oriġinarjament dan kien ġie sar-raba' sular biss, u cioe` b'sular nieqes. Sussegwentement, kien inġab ukoll sular ieħor minn barra li s-soċjeta' rikorrenti ħallset għalih. Madankollu wara l-installar Jason Borg ikkonferma li l-lift baqa' jagħti problemi serji. F'okkażjoni minnhom, meta l-Manager Robert Borg Millo kien fil-lift flimkien ma' nies minn barra, il-lift kien sploda, waqaf u infaqa' t-tubu proprju għax dan il-lift li kien installat kien jaħdem ġo tubu, tant li f'dan l-incident kellhom jiġu l-ħaddiema tas-Civil Protection, sabiex johorġu n-nies mil-lift, b'konsegwenzi serji u rimarki ħżiena fuq l-imsemmija lukanda.
54. Jirriżulta ukoll, kif Rhea Poblete Zapata stess ikkonfermat fl-affidavit tagħha, li l-lift inizjalment beda jagħmel ħsejjes, il-lift ma kienx jasal sal-livell rikjest, u hija wehlet diversi drabi fil-lift. Konsegwentement, kien hemm ħafna tgergir mir-residenti tal-hotel li kellhom jużaw it-tarag. Hija ikkonfermat ukoll l-incident li kien ġarrab il-lift meta sploda u nkiser il-ħgieġ tal-lift.
55. Dawn il-fatti kif rakkontati mix-xhieda, jinsabu ben konfortati fil-provi, billi ġew eżebiti wkoll kopji tar-rimarki negattivi fuq il-hotel minħabba l-lift li ħallew it-turisti residenti fil-lukanda fis-siti elettroniki kif jidher fid-dokument eżebiti Dok CB 10 a fol 59 sa 74 tal-proċess.
56. Fid-dawl ta' dawn ir-riżultanzi fattwali, kif ippruvati, dak sostnut minn Jason Galea fix-xhieda tiegħu ma jregġix u ma jistax jitqies ta' ġustifikazzjoni għall-fatt li lift installat minnu ma kienx qed jopera skont l-utilita` rikjesta, u dan sa mill-bidu tal-installar tal-lift in kwistjoni.
57. Jiġi puntwalizzat ukoll, li kif ikkonfermat ukoll, minn Erica Galea, mart Jason Galea, u direttur fis-soċjeta' Liftman Malta Limited, hija kkonfermat li kemm hi u kemm Jason Galea kien qalu lid-diretturi tas-soċjeta' rikorrenti li dan il-lift partikolari, li kien pneumatic lift li jaħdem bl-arja, li ma kienx lift għal barra, u li kellu bżonn ilqugħ jew 'enclosure', jew tinda ħalli ma ssirlux ħsara mill-elementi. Madanakollu, Galea xorta ssuġġerew illi l-lift seta' jiġi nstallat u assikuraw ruħhom li ġie konkluz il-kuntratt.
58. Din il-Qorti tifhem id-delikatezza tal-appalt in kwistjoni. Mandankollu, l-appaltatur kien fl-obbligu li jipproproni u li jwaħħal il-lift rikjest fl-aħjar ambjent addattat għal-lift partikolari li ntagħżel. Bir-rispett kollu, l-appaltatur kien jaf li qed jinstalla l-lift fil-courtyard tal-lukanda u mhux ġewwa. Għalhekk, ma jistax jingħad wara l-installar, li huma kienu wissew lid-direttur tas-soċjeta' rikorrenti li dan kien lift mhux ta' barra – messhom qatt ma offrew tali lift lis-soċjeta' rikorrenti, jekk l-intimati kienu daqstant

- konvinti li ma kienx għal barra. Kien fl-obbligu esklussiv ta' l-appaltatur li jinstalla l-lift fil-post adattat għall-fond u għall-ambjent fejn kien ser jitwawwal, għax huwa proprju l-obbligu tal-appaltatur li jforni l-aħjar prodott, u li jsir ix-xogħol adegwat fil-post adegwat sabiex ma jfegġ l-ebda ħsara jew difett sussegwentement.
59. Tant huwa hekk, li nonostante, it-tentattivi ta' Jason Galea biex jirrimedja s-sitwazzjoni u l-problemi tekniċi kollha li nqalgħu fil-lift, dan ma rnexxielux iħalli l-lift jopera mingħajr problemi, meta kien fl-obbligu sħiħ tiegħu li jagħmel dan.
60. Konsegwentement, il-fatt li l-lift qatt ma opera skont kif rikjest għal-operazzjoni u l-utilita` tiegħu, għandu jkun addebitat għall-appaltatur, ossija l-intimati.
61. Għal dawn il-motivi, din il-Qorti qed tilqa' l-ewwel talba tas-soċjeta' rikorrenti kif dedotta.

Danni

62. Is-soċjeta' rikorrenti qed titlob wkoll li tiġi rizarċita għad-danni sofferti konsegwenza li l-lift qatt ma opera kif jeħtieġ. Fis-sottomissjonijiet, is-soċjeta' rikorrenti sostniet li qed tippretendi li tithallas għad-danni, konsistenti kemm għall-ewwel lift u għat-tieni lift li ġie mwawwal minn soċjeta' distinta, ossija minn IGM Installations, kif ukoll għad-danni sofferti meta għalqet il-lukanda għal xi zmien sabiex twawwal il-lift il-ġdid, u cioe` it-tieni lift mis-soċjeta' IGM Installations. Fis-sottomissjonijiet tagħhom, is-soċjeta' rikorrenti ma tagħmilx elenku jew prospett tad-danni pretiżi, iżda qed tistieden lill-Qorti sabiex toqgħod fuq il-provi imressqa fl-atti tal-każ.
63. L-intimati, da parte tagħhom, fis-sottomissjonijiet jikkontendu illi l-kuntratt ma jipprovdni għal ebda danni, u għalhekk id-danni illi kienet qed tikkontendi li sofriet is-soċjeta' rikorrenti kellhom jiġu minnhom ippruvati, liema danni, l-intimati saħqu, ma ġew bl-ebda mod ippruvati.
64. Il-Qorti tosserva li, fi kwistjonijiet ta' danni pretiżi, l-Artikolu 1136 tal-Kodiċi Ċivili, jagħmel distinzjoni bejn danni akwiljani u danni kuntrattwali. Fil-każ odjern, m'hemmx dubju li hawn si tratta ta' danni kuntrattwali.
65. Ladarba, din il-Qorti ser tqis u tikkunsidra d-danni kuntrattwali abbażi tal-provi miġjuba fl-atti, ċertament, id-danni kuntrattwali jridu jemerġu mill-kuntratt li sar bejn il-kontendenti, ossija l-kuntratt datat 13 ta' Novembru 2015 a fol 4 tal-proċess. Dan il-kuntratt jitratta dwar '*delivery and installation*' tal-lift mertu tal-vertenza odjerna – jiġifieri tali lift kellu jiġi kemm meħud mill-intimati ġewwa l-Hotel kif ukoll minnhom installat sabiex ikun jista' jibda jopera kif suppost.

66. Il-Qorti tosserva wkoll illi s-soċjeta' rikorrenti, filwaqt illi pprezentat varji dokumentazzjoni u korrispondenza, ma kinetx kapaċi tipprezenta l-aktar haġa bażilari illi wieħed jippretendi f'kawża għad-danni – prospett għad-danni! Mingħajr tali prospett, il-Qorti hija kostretta illi tgħarbel fil-varji dokumentazzjoni pprezentati f'mod konfuż sabiex tifhem x'setgħu kienu d-danni illi attwalment soffriet is-soċjeta' rikorrenti.
67. Dwar il-lift, jirriżulta li l-kuntratt originali kien ta' €34,000 barra VAT, minn liema somma tħallas l-ammont ta' għaxart elef u mitejn Ewro €10,200 għad-deposit. Dawn tħallsu mal-kuntratt għaliex jidher indikat bil-pinna li tħallas dan l-ammont, u l-kuntratt iffirmit miż-żewġ partijiet (fol 6). Għalhekk, indubbjament dan l-ammont tħallas f'deposit.
68. Jirriżulta wkoll illi, sussegwentement, kellhom isiru xogħolijiet addizzjonali fl-ammont ta' €20,000, maqbula qabel ma attwalment saret l-installazzjoni nnifisha, u dana kif jidher f'email datata 24 ta' Mejju 2016 (fol 57). Jidher illi, sussegwentement, fis-26 ta' Lulju 2016, tħallset l-invoice 01090 tal-import totali ta' sebgħa u għoxrin elf, ħames mija u disgħa u għoxrin Ewro (€27,529.00).
69. Jidher għalhekk, mid-dokumentazzjoni ipprezentata mis-soċjeta' rikorrenti, illi għal-lift illi ssuplixxew l-intimati, s-soċjeta' rikorrenti ħallset is-somma ta' €37,729.
70. In vista ta' l-obbligu tal-appaltatur, li jeżegwixxi x-xogħol skont is-sengħa u l-arti, u ċertament ma jirriżultax li twestaq dan kif rikjest fil-każ in eżami, din il-Qorti tqis li l-ammonti mħallsa lil Liftman Malta Limited (€10,200) u l-ammont ta' sebgħa u għoxrin elf, ħames mija u disgħa u għoxrin Ewro (€27, 529.00) għandhom jintraddu lura lis-soċjeta' rikorrenti.
71. Għalhekk, din il-Qorti tqis li s-soċjeta' intimata għandha tħallas l-ammont komplissiv ta' sebgħa u tletin elf, sebgħa mija u disgħa u għoxrin Ewro (€ 37,729) konsistenti f'danni lis-soċjeta' rikorrenti.
72. Is-soċjeta' rikorrenti, kif ġia indikat aktar il-fuq, talbet ukoll li l-intimati jħallsu għat-tieni lift installat mis-soċjeta' IGM Installations. Il-Qorti tosserva illi, għalkemm is-soċjeta' rikorrenti eżebiet dokument ta' IGM Administrators a fol 75 tal-proċess, ma ressqet ebda xhieda mis-soċjeta' IGM Installations biex jixhdu dwar dan. Apparti minn hekk, il-Qorti tosserva illi, filwaqt li l-intimati huma responsabbli għal danni in konnessjoni mal-lift minnhom installat, huma ma għandhomx jagħmlu tajjeb ukoll għal-lift gdid li nstallat is-soċjeta' rikorrenti – kieku l-Qorti kellha taċċetta tali talba, jiġi illi s-soċjeta' rikorrenti tkun installat lift fil-fond tagħha mingħajr ma tkun ħallset sold, li ċertament ma huwiex l-ispirtu tal-proċeduri odjerni. Għalhekk, din il-Qorti hija tal-fehma li din il-pretensjoni għad-danni mhijiex misthoqqa.

73. Fl-aħħar nett, is-soċjeta' rikorrenti ressqet ukoll pretensjoni għal danni abbażi tal-għeluq tal-lukanda għal xi żmien sakemm jiġi installat il-lift il-ġdid. Jidher evidentement mill-provi u minn dak ikkonfermat minn Diane Buttigieg fl-affidavit tagħha li l-lukanda għalqet għal erbat ijiem bejn is-sitta (6) u d-disgħa (9) ta' Frar 2017.
74. Il-Qorti tosserva illi, minkejja li ngabu provi li għal xi żmien kmamar kienu magħluqa u kien hemm ukoll granet li l-lukanda nnifisha għalqet, ma ingabitx prova suffiċjenti għas-sodisfazzjon tal-Qorti li r-raġuni ewlenija għall-egħluq tal-lukanda kien solament l-installar tat-tieni lift. Għalhekk, ma giex ippruvat li l-għeluq tal-lukanda kien attribwibbli u konness solament mal-lift.
75. F'materja ta' danni, trid issir il-prova tan-ness ta' kawża u effett, skont l-artikolu 1045 tal-Kodiċi Ċivili, li ma jirriżultax li saret f'dan il-każ. Għalhekk, pretenzjoni għal danni għall-egħluq tal-lukanda ma jistgħux jiġu kkunsidrati minn dina l-Qorti.
76. Għaldaqstant, din il-Qorti ser tillikwida d-danni sofferti kif ingħad aktar 'il fuq fl-ammont ta' sebgħa u tletin elf, sebgħa mija disgħa u għoxrin Ewro (€37,729).

Konkluzjoni

Il-Qorti,

Wara illi rat l-atti kollha proċesswali ppreżentati quddiemha;

Rat is-sottomissjonijiet tal-abbli difensuri tal-partijiet;

Tgħaddi biex taqta' u tiddeċiedi l-vertenza odjerna billi:

Tiċhad l-eċċezzjonijiet ta' Liftman Malta Limited.

Tiċhad l-eċċezzjonijiet ta' Jason Galea.

Tilqa' l-ewwel talba tas-soċjeta' rikorrenti kif ġej:

Tiddikjara li l-intimati Jason Galea u s-soċjeta' konvenuta Liftman Malta Limited ma eżegwewx ix-xogħol skont is-sengħa u l-arti, b'referenza għax-xogħol ta' konsenja u installazzjoni ta' lift f'Palazzo Consiglia, 102, St. Ursola Street, Valletta.

Tilqa' t-tieni talba u;

Tillikwida l-ammont li l-intimati Jason Galea u s-soċjeta' konvenuta Liftman Malta Limited għandhom iħallsu lis-soċjeta' rikorrenti fl-ammont ta' sebgħa u tletin elf, sebgħa mija disgħa u għoxrin Ewro (€37,729) rappreżentanti danni sofferti.

Tilqa' t-Tielet Talba u;

Tikkundanna lill-intimati Jason Galea u s-soċjeta' konvenuta Liftman Malta Limited ihallsu l-ammont ta' **sebgħa u tletin elf, sebgħa mija disgħa u ghoxrin Ewro (€37,729)** rappreżentanti danni lis-soċjeta' rikorrenti.

L-ispejjeż għandhom ikunu a kariku ta' l-intimati Jason Galea u s-soċjeta' konvenuta Liftman Malta Limited in solidum bejniethom.

Francesco Depasquale LL.D. LL.M. (IMLI)

Imħallef

Rita Sciberras

Deputat Registratur